

Klasa: 022-03/17-12/29
Urbroj: 50301-25/20-17-7
Zagreb, 25. svibnja 2017.

PREDSJEDNIKU HRVATSKOGA SABORA

Predmet: Prijedlog zakona o ništetnosti ugovora o kreditu s međunarodnim obilježjima sklopljenim u Republici Hrvatskoj, s Konačnim prijedlogom zakona (podnositelj: Marin Škibola, nezavisni zastupnik u Hrvatskome saboru)
- mišljenje i amandmani Vlade

Veza: Pismo Hrvatskoga sabora, klase: 452-02/17-01/01, urbroja: 65-17-03, od 13. travnja 2017. godine

Na temelju članka 122. stavka 2. Poslovnika Hrvatskoga sabora (Narodne novine, br. 81/13 i 113/16), Vlada Republike Hrvatske o Prijedlogu zakona o ništetnosti ugovora o kreditu s međunarodnim obilježjima sklopljenim u Republici Hrvatskoj, s Konačnim prijedlogom zakona (podnositelj: Marin Škibola, nezavisni zastupnik u Hrvatskome saboru), daje sljedeće

MIŠLJENJE

Vlada Republike Hrvatske podržava donošenje predloženog zakona o ništetnosti ugovora o kreditu s međunarodnim obilježjima sklopljenim u Republici Hrvatskoj, s Konačnim prijedlogom zakona (podnositelj: Marin Škibola, nezavisni zastupnik u Hrvatskome saboru).

Predlagatelj predmetnim Konačnim prijedlogom zakona predlaže utvrditi ništenost ugovora o kreditu s međunarodnim obilježjima sklopljenih u Republici Hrvatskoj, a koji su sklapani od strane neovlaštenih vjerovnika, odnosno vjerovnika koji su se u Republici Hrvatskoj nezakonito bavili kreditiranjem kao djelatnošću, odnosno za takvu djelatnost nisu imali potrebna odobrenja nadležnih tijela, a niti su u Republici Hrvatskoj imali sjedište, podružnicu ili poslovnicu.

Vlada Republike Hrvatske je mišljenja kako je potrebno na sveobuhvatan način urediti pravnu situaciju koja je nastala uslijed nezakonitog postupanja neovlaštenih vjerovnika, tj. davanja kredita bez odgovarajućeg i valjanog odobrenja, potrebnog za obavljanje takve djelatnosti u Republici Hrvatskoj.

Vezano za navedeno, potrebna je dorada odredbi Prijedloga zakona i to predmeta i dosega primjene, značenja pojedinih izraza u smislu Prijedloga zakona, propisivanja posljedica ništetnosti te prijelaznih i završnih odredaba. Također, Vlada Republike Hrvatske predlaže da se nenormativni dio Prijedloga zakona priredi na način da se u cijelosti poštuje ustavno načelo trodiobe vlasti na zakonodavnu, izvršnu i sudbenu.

Stoga, Vlada Republike Hrvatske na predloženi tekst podnosi sljedeće

A M A N D M A N E

Amandman I.

Naziv Zakona mijenja se i glasi: Zakon o ništetnosti ugovora o kreditu s međunarodnim obilježjima sklopljenih u Republici Hrvatskoj s neovlaštenim vjerovnikom."

Obrazloženje

Naziv Zakona potrebno je izmijeniti, odnosno naziv se prilagođava tekstu Zakona.

Amandman II.

Naslov iznad članka 1. i članak 1. mijenjaju se i glase:

"Predmet zakona

Članak 1.

(1) Ovaj Zakon se primjenjuje na ugovore o kreditu s međunarodnim obilježjima sklopljenim u Republici Hrvatskoj između dužnika i neovlaštenih vjerovnika.

(2) Ovaj Zakon se primjenjuje i na druge pravne poslove sklopljene u Republici Hrvatskoj između dužnika i neovlaštenih vjerovnika koji su nastali kao posljedica ili se temelje na ugovoru o kreditu s međunarodnim obilježjima iz stavka 1. ovoga članka.“.

Obrazloženje

Ovim amandmanom se pravno i nomotehničko poboljšava članak 1. tako da se jasno propisuje na što se primjenjuje Zakon, pri čemu se izričaj članka 1. usklađuje s predloženim nazivom zakona. Naime, predloženi naziv zakona upućuje na ništetnost ugovora o kreditu s međunarodnim obilježjima a ne na neovlaštene vjerovnike s međunarodnim obilježjima, kako to proizlazi iz članka 1. Prijedloga zakona. Osim toga, potrebno je propisati da se Zakon primjenjuje i na druge pravne poslove (javnobilježničke akte) sklopljene u

Republici Hrvatskoj između dužnika i neovlaštenih vjerovnika koji su nastali kao posljedica ili se temelje na ugovoru o kreditu s međunarodnim obilježjima.

Amandman III.

Iznad članka 2. dodaje se naziv članka koji glasi: „Značenje izraza“.

Članak 2. mijenja se i glasi:

„Članak 2.

U smislu ovoga Zakona izraz:

- „dužnik“ označava fizičku ili pravnu osobu kojoj je ugovorom o kreditu s međunarodnim obilježjima odobren kredit odnosno osobu koja je u korist osobe kojoj je odobren kredit sudjelovala kao sudužnik, založni dužnik, založni sudužnik ili jamac
- „neovlašteni vjerovnik“ označava pravnu osobu koja je ugovorom o kreditu s međunarodnim obilježjima odobrila kredit dužniku, a koja u trenutku sklapanja ugovora nije bila upisana u sudski registar i nije imala odobrenje za rad Hrvatske narodne banke i/ili nije ispunjavala uvjete za rad
- „ugovor o kreditu s međunarodnim obilježjima“ označava ugovor o kreditu, ugovor o zajmu ili drugi ugovor kojim je neovlašteni vjerovnik odobrio dužniku određeni iznos novčanih sredstava, a dužnik se obvezao plaćati ugovorene kamate i iskorišteni iznos novca vratiti u vrijeme i na način kako je ugovoreno.“.

Obrazloženje

Ovim amandmanom se propisuje naziv iznad članka 2. te mijenja sadržaj članka kako bi se definirali određeni izričaji. Naime, Prijedlogom zakona izričaj „neovlašteni vjerovnik s međunarodnim obilježjima“ nije dovoljno precizno određen, kao što nije propisano što znači i tko može biti „dužnik“ te što podrazumijeva izričaj „ugovor o kreditu s međunarodnim obilježjima“, što se ovim amandmanom dopunjuje. S druge strane brišu se kao nepotrebne definicije „ovrhovoditelja“ i „ovršenika“.

Amandman IV.

Iznad članka 3. dodaje se naziv članka koji glasi: „Ništetnost ugovora o kreditu“.

Članak 3. mijenja se i glasi:

„Članak 3.

(1) Ugovori o kreditu s međunarodnim obilježjima sklopljeni u Republici Hrvatskoj između dužnika i neovlaštenih vjerovnika su ništetni.

(2) Iznimno od stavka 1. ovoga članka, ništetnost se ne može isticati ako je ugovor u cijelosti ispunjen.

Obrazloženje

Imajući u vidu amandmane na članke 1. i 2., ovim amandmanom se propisuje naziv iznad članka 3., a tekst članka se pravno i nomotehnički pojednostavnjuje.

Amandman V.

Iznad članka 4. dodaje se naziv članka koji glasi: „Ništetnost drugih pravnih poslova“.

Članak 4. mijenja se i glasi:

„Članak 4.

Javnobilježnički akt sklopljen na osnovi ili u vezi s ništetnim ugovorom iz članka 3. ovoga Zakona je ništetan.“.

Obrazloženje

Imajući u vidu amandmane na članke 1., 2. i 3., ovim amandmanom se propisuje naziv iznad članka 4., a tekst članka se pravno i nomotehnički pojednostavnjuje.

Amandman VI.

Naslov iznad članka 5. mijenja se i glasi: „Obustava ovrhe“.

Članak 5. mijenja se i glasi:

„Članak 5.

Po pravomoćnosti presude o utvrđenju ništetnosti ugovora o kreditu ili po pravomoćnosti presude o utvrđenju ništetnosti javnobilježničkog akta utemeljenog na ništetnom ugovoru, ovršni postupak pokrenut protiv dužnika pred sudom ili pred Financijskom agencijom, obustavlja se na prijedlog dužnika.“.

Obrazloženje

Ovim amandmanom se mijenja naziv iznad članka 5. kako bi se naziv iznad članka uskladio sa sadržajem članka 5., dok su u članku 5. brisane riječi: „iz članka 3. ovog Zakona“ kao nepotrebne, riječ: „ovršenika“ zamijenjena je riječju: „dužnika“, riječi: „i ovršni postupak pokrenut protiv ovršenika“ zamijenjene su riječju: „ili“, a riječi: „ovršenika ili ako ovrhovoditelj povuče prijedlog za ovrhu“ zamijenjene su riječju: „dužnika“.

Međutim, radi jasnoće izmjena ovim amandmanom predložen je članak 5. u pročišćenom obliku.

Amandman VII.

Naslov iznad članka 6. mijenja se i glasi: „Zaštita od ovrhe“.

Članak 6. mijenja se i glasi:

„Članak 6.

(1) Ako se radi ostvarenja tražbine iz ugovora o kreditu s međunarodnim obilježjima, u smislu ovog Zakona, vodi ovršni postupak protiv dužnika koji je podigao tužbu radi utvrđenja ništetnosti ugovora o kreditu ili utvrđenja ništetnosti javnobilježničkog akta utemeljenog na ništetnom ugovoru, sud će, na prijedlog dužnika odgoditi ovrhu do pravomoćnog okončanja postupka radi utvrđenja ništetnosti, ne ispitujući postojanje drugim zakonima propisanih pretpostavki o odgodi ovrhe na prijedlog ovršenika.

(2) U slučaju iz stavka 1. ovog članka ovrhovoditelj ne može uvjetovati odgodu ovrhe davanjem jamčevine.

(3) Prijedlog za odgodu ovrhe dužnik kao ovršenik može zatražiti neovisno od toga je li podnio prijedlog za odgodu ovrhe u ovršnom postupku koji je u tijeku na dan stupanja na snagu ovog Zakona.“.

Obrazloženje

Ovim amandmanom se mijenja naziv iznad članka 6. kako bi se naziv iznad članka uskladio sa sadržajem članka 6., dok se u članku 6. stavku 1. riječ: „ovršenika“ oba puta zamjenjuje se riječima: „dužnika“, a riječi: „iz članka 3. ovog Zakona“ brišu kao nepotrebne. U stavku 3. iza riječi: „Prijedlog za odgodu ovrhe“ s kojima počinje stavak 3. dodaju se riječi: „dužnik kao“.

Međutim, radi jasnoće izmjena ovim amandmanom predložen je članak 6. u pročišćenom obliku.

Amandman VIII.

Članak 7. mijenja se i glasi:

„Članak 7.

Svaka ugovorna strana dužna je vratiti drugoj sve ono što je primila na temelju ništetnog ugovora, a ako to nije moguće, ili ako se narav onoga što je ispunjeno protivu vraćanju, ima se dati odgovarajuća naknada u novcu, prema cijenama u vrijeme donošenja sudske odluke.“.

Obrazloženje

Ovim amandmanom predlaže se drukčije propisati posljedice ništetnosti. Naime, predloženi članak 7. Prijedloga zakona razlikuje ugovaratelja koji je kriv za sklapanje ništetnog ugovora i ugovaratelja koji nije kriv. Pritom nije jasno određeno koji ugovaratelj je kriv pa bi se to trebalo utvrđivati od slučaja do slučaja, što dopušta da bi svaka od ugovornih strana ovisno okolnostima svakog pojedinog slučaja mogla biti kriva za sklapanje štetnog ugovora.

Nadalje, predloženi stavci 2. i 3. članka 7. Prijedloga zakona nisu usklađeni, odnosno, nema razloga propisivati nižu stopu zateznih kamata za ugovaratelja koji nije kriv za sklapanje ništetnog ugovora nakon pravomoćnosti presude kojom je utvrđeno da je ugovor ništetan. Ovo stoga što bi u slučaju kada sud utvrdi da je ugovor ništetan prema stavku 2. članka 7. Prijedloga zakona ugovorna strana koja nije kriva za sklapanje ništetnog ugovora dužna je vratiti drugoj strani ukupno primljeni iznos bez kamata. Ako ona to ne bi napravila dobrovoljno i u roku koji joj je određen sudskom odlukom, ona postaje nepoštena i nema potrebe propisivati da će ona u tom slučaju plaćati zatezne kamate po manjoj stopi.

Stavcima 4. i 5. članka 7. Prijedloga zakona uređuju se situacije kada je ugovaratelj koji je kriv za sklapanje ništetnog ugovora kupio imovinu pod dug po rješenju o dosudi, međutim, nije uređena situacija kada ugovaratelj koji je kriv za sklapanje ništetnog ugovora nije kupio imovinu pod dug po rješenju o dosudi već je tu imovinu kupio netko treći.

Zbog svega navedenoga propisuje se da se na posljedice ništetnosti iz ovoga Zakona na odgovarajući način primjenjuju odredbe o posljedicama ništetnosti ugovora prema zakonu kojim se uređuju obvezni odnosi.

Amandman IX.

Članak 8. mijenja se i glasi:

„Članak 8.

(1) U sporovima koji nastanu u vezi ugovora o kreditu s međunarodnim obilježjima, u smislu ovog Zakona, dužnik može pokrenuti postupak protiv neovlaštenog vjerovnika bilo pred sudovima države u kojoj neovlašteni vjerovnik ima sjedište, ili, neovisno o sjedištu neovlaštenog vjerovnika, pred sudovima mjesta gdje dužnik ima prebivalište, odnosno sjedište.

(2) Neovlašteni vjerovnik, u smislu stavka 1. ovoga članka, može pokrenuti postupak protiv dužnika samo pred sudovima države u kojoj dužnik ima prebivalište, odnosno sjedište.“

Obrazloženje

Iz članka 8. Prijedloga zakona nije jasno tko je ugovaratelj, a tko druga strana zbog čega je članak bilo potrebno dodatno jezično i pravno poboljšati.

Nadalje, vezano za nadležnost sudova, sukladno važećem Zakonu o rješavanju sukoba zakona s propisima drugih zemalja u određenim odnosima („Narodne novine“, broj: 53/91, 88/01, u daljnjem tekstu: ZRS) nadležnost suda Republike Hrvatske postoji ako tuženik ima prebivalište odnosno sjedište ili boravište u Republici Hrvatskoj. U primjenu bi mogao eventualno doći članak 55. ZRS-a ako pravna osoba sa sjedištem izvan Republike Hrvatske ima upisano predstavništvo ili zastupništvo u nadležnom registru u Republici Hrvatskoj.

Međutim, od ulaska Republike Hrvatske u Europsku uniju izravno se primjenjuju uredbe EU, pa tako i Uredba (EU) br. 1215/2012 Europskog parlamenta i Vijeća od 12. prosinca 2012. o nadležnosti, priznavanju i izvršenju sudskih odluka u građanskim i trgovačkim stvarima (Uredba „Brisel I“ preinačena) – u daljnjem tekstu: Uredba Bruxelles I bis.

Sukladno članku 66. stavku 1. Uredbe Bruxelles I bis, ova se Uredba primjenjuje samo na sudske postupke koji su u tijeku, na vjerodostojne isprave koje su formalno sastavljene ili registrirane te na sudske nagodbe koje su potvrđene ili sklopljene na dan ili nakon 10. siječnja 2015. Dakle, na postupke koji bi bili pokrenuti u budućnosti nadležnost bi se određivala prema Uredbi Bruxelles I bis.

Nadalje, iz teksta Prijedloga nije jasno da li se ugovori koji ulaze u polje primjene zakona smatraju potrošačkim ugovorima s obzirom da Uredba Bruxelles I. bis, pored općih pravila o nadležnosti, sadrži i posebna pravila o nadležnosti za potrošačke ugovore.

Zaključno, ako bi se jasno definiralo tko je ugovaratelj, a tko druga strana i uskladilo zakonsku terminologiju u cijelom Prijedlogu i pod uvjetom da se ugovori koji su obuhvaćeni poljem primjene ovog Prijedloga smatraju potrošačkim ugovorima, stavak 1. članka 8. Prijedloga poklapao bi se sa odredbom članka 18. Uredbe Bruxelles I. bis kojom je nadležnost za potrošačke ugovore određena tako da potrošač može pokrenuti postupak protiv druge ugovorne stranke bilo pred sudovima države članice u kojoj ta stranka ima domicil, ili, neovisno o domicilu druge stranke, pred sudovima mjesta gdje potrošač ima domicil.

Amandman X.

Članak 10. mijenja se i glasi:

"Članak 10.

(1) Ugovori o kreditu s međunarodnim obilježjima u smislu ovoga Zakona sklopljeni do dana stupanja na snagu ovoga Zakona u Republici Hrvatskoj između dužnika i neovlaštenih vjerovnika su ništetni od trenutka njihova sklapanja sa posljedicama iz članka 7. ovoga Zakona.

(2) Pravni poslovi sklopljeni do dana stupanja na snagu ovoga Zakona u Republici Hrvatskoj između dužnika i neovlaštenih vjerovnika koji su nastali kao posljedica ili se temelje na ugovoru o kreditu s međunarodnim obilježjima iz članka 1. stavka 1. ovoga Zakona ništetni su od trenutka njihova sklapanja sa posljedicama iz članka 7. ovoga Zakona."

Obrazloženje

Ovom se odredbom propisuje da su ugovori o kreditu s međunarodnim obilježjima sklopljeni do dana stupanja na snagu ovoga Zakona u Republici Hrvatskoj između dužnika i neovlaštenih vjerovnika ništetni.

Isto tako, propisuje se da su i pravni poslovi sklopljeni do dana stupanja na snagu ovoga Zakona u Republici Hrvatskoj između dužnika i neovlaštenih vjerovnika koji su nastali kao posljedica ili se temelje na ugovoru o kreditu s međunarodnim obilježjima iz članka 1. stavka 1. ovoga Zakona također ništetni.

Navedeni povratni učinak je dopušten s obzirom da se cilj mjere, a zbog čijeg ostvarenja se uvode nova pravila, ne bi mogao postići na drugi način. Povratno djelovanje je dopušteno i s obzirom na činjenicu da se na navedeni način utvrđuje uspostavljanje jednakog pravnog režima za sve ugovore o kreditu s međunarodnim obilježjima sklopljenim u Republici Hrvatskoj s neovlaštenim vjerovnicima i to kako za one koji su sklopljeni do stupanja na snagu ovoga Zakona, tako i za one koji bi eventualno mogli biti sklopljeni nakon njegovog stupanja na snagu.

Navedena i opisana nužnost jednakopravnog režima nije se mogla postići na neki drugi način, bez zahvaćanja u postojeće ugovorne obveze.

Amandman XI.

Članak 11. mijenja se i glasi:

„Članak 11.

Ovaj Zakon stupa na snagu osmog dana od dana objave u „Narodnim novinama“.“.

Obrazloženje

Ovim amandmanom se članak 11. nomotehnički poboljšava.

Za svoje predstavnike, koji će u vezi s iznesenim mišljenjem biti nazočni na sjednicama Hrvatskoga sabora i njegovih radnih tijela, Vlada je odredila dr. sc. Zdravka Marića, ministra financija, Željka Tufekčića, državnog tajnika u Ministarstvu financija i dr. sc. Kristijana Turkalja, državnog tajnika u Ministarstvu pravosuđa.

GLAVNA TAJNICA

PREDSJEDNIK

Andreja Gabrijel

mr. sc. Andrej Plenković